

діяльності у цьому напрямі може стати ініціювання утворення інвестиційно-інноваційних кластерів на базі або за участі суб'єктів споживчої кооперації.

Література

1. *Власенко В.А.* Організаційні напрями адаптації механізму галузевого управління системою споживчої кооперації України до нових економічних умов господарської діяльності / *А.В. Власенко* // Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия «Экономика и управление». — 2011. — Том 24 (63). — № 4. — С. 77-94.

2. *Дудукало Г. О.* Формування організаційно-економічного механізму ефективного управління підприємством [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://www.masters.donntu.edu.ua/2013/ iem/buchkovskaya/ library/41.pdf](http://www.masters.donntu.edu.ua/2013/iem/buchkovskaya/library/41.pdf).

3. *Малий І.Й.* Теорія розподілу суспільного продукту : Монографія. — К.: КНЕУ, 2000. — 248 с.

4. *Малий І.Й., Диба М.І. Галабурда М.К.* Держава і ринку: філософія взаємодії: Монографія / За заг. та наук. ред. д-ра екон. наук, проф. І.Й. Малиго. — К.: КНЕУ, 2005. — 358 с.

5. *Малий І.Й.* Довіра в координатах взаємодії держави та суб'єктів господарювання / Інститут довіри в координатах економічного простору : монографія / [І.Й. Малий, А. А. Гриценко, Т.І. Артьомова, Т.О. Кричевська та ін.]; за ред. чл.-кор. НАН України А.А. Гриценка; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. — К., 2012. — С. 77–81.

6. *Малий І.Й.* Еволюція національного, регіонального та глобального в управлінні економікою / І.Й. Малий, О.П. Тищенко // Журнал європейської економіки. — 2012. — Том 11. — №2 (Червень). — С. 145–160.

УДК 354.1

Тетяна СЕЛЕЗНЬОВА*
Тамара КУЦЕНКО*

ДЕРЖАВНІ КОМУНІКАЦІЇ: ПРОБЛЕМА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА РЕФОРМИ

Анотація. Започатковані реформи в Україні потребують відповідальності за них. Однак питання розподілу відповідальності, насамперед,

* *СЕЛЕЗНЬОВА Тетяна Петрівна* — медіа-експерт, Український кризовий медіа-центр, м. Київ, Україна, tantin@ukr.net

* *КУЦЕНКО Тамара Федорівна* — к.е.н., доцент кафедри макроекономіки та державного управління, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна tamaritsa@ukr.net

у сфері державних комунікацій, не розглядається зовсім як проблема, однак заслуговує першочергової уваги.

Однією з найважливіших і найскладніших за сучасних умов в Україні є проблема налагодження ефективних державних комунікацій, адекватних вимогам часу та спрямованих на розбудову справді «соціальної держави», як це проголошено в Конституції України, вирішення якої, насамперед, потребує українське суспільство на етапі серйозних випробувань російської військової агресії та одночасно започаткованих реформ. Очевидним є те, що сфера комунікативної діяльності органів державної влади потребує серйозного реформування з метою формування відкритості влади, належного рівня комунікативного зв'язку «влада-громадськість» та ефективної координації інформаційної діяльності органів державної влади.

Нині Україна, обравши курс європейської інтеграції, знаходиться на етапі зламу переважаючих ментальних конструкцій, які володіли умами пересічних українців протягом довгих років. Зокрема, в матеріалах інформаційної кампанії, проведених Інститутом світової політики та присвяченій європейській інтеграції України «Є краща сторона Європи!», наголошується, що українці в переважній більшості бояться змін, реформ та інновацій. Страх перед масштабними змінами закладений ще з радянських часів завдяки колективізації та індустріалізації і підкріплений у часи незалежної України, є негативним досвідом реформ. Відтак, багато людей переконані, що те, що мають сьогодні, краще, ніж будь-які зміни [1]. Саме тому від ефективної комунікативної діяльності органів державної влади, в тому числі від щоденної нелегкої роботи так званої когорти медіа-комунікаторів, залежить як вирішення проблеми подолання страхів та інших пострадянських ментальних конструкцій, здійснення «революції ментальності», формування реальної довіри народу до державних структур, так і просування проголошених реформ, розв'язання нагальних поточних соціальних проблем, які є сьогодні першочерговими та потребують адекватного роз'яснення, прозорого інформування та реалізації, в тому числі за допомогою населення країни, зокрема, територіальних громад, які нині формуються та готові брати відповідальність на своєму низовому рівні в рамках реформи бюджетної децентралізації.

Останнім часом, в державні структури на посади спеціалістів медіа-центрів, в якості інформаційних посередників у постійному діалозі між державою (її центральною чи муніципальною владою) та

громадянами, приходить молодь із середовища журналістів, часто не володіючи професійними знаннями з публічного управління та адміністрування, зовсім не усвідомлюючи своєї особливої персональної відповідальності перед українським народом за дописи від імені державних структур і комунікаційну діяльність, тобто за зміст, слова та справи, які репрезентують роботу цих структур. Мотиваційні орієнтири цих медіа-фахівців не завжди мають у своїй основі духовно-ціннісні чесноти, що в свою чергу працює як вагомий чинник, значно перешкоджаючи нинішнім реформам.

Зрозуміло, що в контексті розгляду даної проблеми вартує ввести в українську практику державного управління та державних комунікацій, *принцип когерентності*, на якому ґрунтується комунікативна політика в країнах ЄС: державні установи мають координувати інформаційну та комунікативну діяльність з іншими відповідними державними, муніципальними та приватними підприємствами з тим, щоб забезпечити послідовну та узгоджену появу інформації для реципієнта. Однак, варто наголосити, що принцип когерентності завжди працює у поєднанні з *принципом відповідальності* та *принципом правдивості інформації*.

Як приклад, за інформацією Національного інституту стратегічних досліджень, в Норвегії встановлено *відповідальність органу державної влади*, а саме Агентства з державного менеджменту та електронного уряду (Direktoratet for forvaltning og IKT — Difi), та *персональну відповідальність його керівника* як за дотримання принципу когерентності, так і за конкретні інформаційні та комунікативні заходи: надання інформації, проведення консультацій, навчання, розроблення інструкцій та ін. Наразі Агентство підпорядковане Міністерству державного управління, реформ і в справах Церкви (Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet). Міністерство несе *основну відповідальність* (superior responsibility) за *реалізацію державної комунікативної політики*. Інші міністерства *відповідають за реалізацію політики в межах своїх повноважень*. Міністр завжди спілкується від імені міністерства. Так само, як департаменти міністерства надають допомогу міністру в конкретній професійній сфері, відділ з питань комунікацій надає професійну допомогу міністру. Працівники відділу з питань комунікацій у міністерстві належать до корпусу державних службовців. Наприклад, відділ з питань комунікацій Міністерства державного управління, реформ і в справах Церкви передає запитання від преси до політичного персоналу та спеціалістів у департаментах. Відділ допомагає пресі та громадськості в пошуку потрібного відділу для отримання коментаря, довідкових матеріалів і роз'яснень. Відділ з питань ко-

мунікацій також є важливим «внутрішнім» ресурсом для політичного персоналу та спеціалістів у департаментах: він надає допомогу в підготовці інформації для широкої громадськості та засобів масової комунікації [3]. Власне, досвід державних комунікацій у країнах ЄС у його розвинутих цивілізованих формах має серйозні здобутки, які вартує вивчати та швидко впроваджувати в українську практику державного управління з огляду на терміни заявлених реформ.

В Україні питання відповідальності за поширення неправдивої інформації органами державної влади, її керівниками чи медіа-посередниками ніхто не ставить, хоча започатковані реформи потребують своєї реалізації на прозорій і відкритій для суспільства основі, а відтак адекватної комунікативної політики у відповідності з Конституцією України в преамбулі якої Верховна Рада ще в 1996 році під час її ухвалення зафіксувала «відповідальність перед Богом, власною совістю, попередніми, нинішнім та прийдешніми поколіннями» [2].

Як відомо всім, в Україні політик або чиновник може відверто вдаватися до публічної брехні, маніпуляцій та плагіату, а потім знову бути переобраним і посідати високі посади в державних органах влади. Проте, для порівняння, за кілька останніх років «три відомих політичних діяча лише з Німеччини були змушені піти у відставку через плагіат докторських робіт: міністр оборони, віце-спікер Європарламенту з Німеччини та міністр освіти. Крім того, 2012-го року президент Угорщини подав у відставку через звинувачення у плагіаті» [1].

Питання розподілу відповідальності за результати державної політики в Україні, насамперед, інформаційно-комунікативної (її розподіл на: 1) основну відповідальність державного органу, 2) відповідальність різних інституцій, що долучені до реалізації політики, 3) персональну відповідальність державних службовців за функціональними обов'язками в рамках прописаних у законодавчих актах повноважень та ін.), не є суттєвим, важливим, не розглядається зовсім як проблема, що заслуговує першочергової уваги, а отже, серйозні порушення, які постійно спостерігає суспільство, не мають ніяких наслідків — жодних покарань чи інших форм приборкань. Дехто «нечистий на руку» добре заробляє на цьому, ще й на фоні проголошення так званих «власних чеснот», що загалом розбещує суспільство, з якого, за таких умов, весь час приходять нове поповнення «нечистих на руку», насамперед, в політику, до владних структур і різного роду медіа-операторів і центрів, які озвучують та описують все, що їх просять на замовлення за значні гроші, маніпулюючи свідомістю українців.

Тому очікування реальних змін у контексті реалізації проголошених владою останніх реформ 2014–2016 рр. після 3-х революцій: тихої на граніті (1991), мирної помаранчевої (2004) та кривавої революції гідності з Небесною сотнею (2013–2014) та наслідками у вигляді військових дій на Сході України, які майже кожного дня продовжують забирати чи калічити життя патріотів України, для пересічних громадян країни є досить низькими, а їх довіра до державних структур продовжує падати.

Зупинити потік брехні, інформаційних перекручувань і різного роду маніпуляцій від держави, її центральної та місцевої влади, різного роду публічних і медіа-структур, які включені у формування та реалізацію державної політики, вагомою складовою якої є інформаційно-комунікативна, на основі розподілу та закріплення персональної відповідальності — першочергове завдання, без вирішення якого українські реформи будуть безрезультатними, імітаційними, не принесуть жодних суттєвих змін як щодо загального покращення життя українського народу, так і щодо забезпечення соціальних стандартів і гарантій на європейському рівні, про які так мріялось учасникам всіх трьох революцій та їх мільйонним прибічникам у всіх регіонах України.

Література

1. Є краща сторона Європи! — Інститут світової політики. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://iwp.org.ua/caricatures.html>
2. Конституція України. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Інституційне забезпечення державної комунікативної політики: досвід країн Європи : аналіт. доп. — К. : НІСД, 2014. — 40 с.

УДК [334.722.8 : 005.51]

Оксана СЕНИШИН*

ПРОГНОЗНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. Досліджено використання методики трендового аналізу для визначення прогнозних обсягів виробництва та споживання про-

* **СЕНИШИН Оксана Степанівна** — к.е.н., доцент кафедри менеджменту Львівського національного університету імені Івана Франка, м. Львів, Україна Ks770@inbox.ru